

je bil jezik, kakšen zlog čestitega starine našega. — Za kratkim predgovorom gospoda urednika čitamo izboren članek o življenju in književnem delovanju Vodnikovem, namreč životopis in oceno književnega delovanja Vodnika pesnika in Vodnika pisatelja. Prozaiški spisi Vodnikovi se v Wiesthalerjevi knjigi vrsté takó-le: A. Iz „Velike pratike“ 1795. do 1797. B. Iz „Lublanskih novic“ 1797—1800. C. Iz „Kuharskih bukev“ (1799). D. Iz knjige „Pismenost ali Gramatika za Perve Šole“ (1811). E. Iz knjige „Početki Gramatike ali Pismenosti Francozke“ (1811). F. Iz knjige „Keršanski Navuk za Illirske Dežele“ (1811). G. Iz knjižice „Abecéda ali Azbuka“ (1812). H. Iz knjige „Babištvo ali Porodničarski Vuk za Babice“ (1818). I. Rokopisna ostalina (Marnje iz Hierokleja, 30 Ezópovih pravljic, 16 povestij iz Ajliana, 19 vojskih povestij iz Poliajna, 4 povesti iz Diogena Laercana, 63 povestij iz Plutarha, 2 črtici iz Attenaja, članek iz Strabona, malenkost iz Stobéja, 3 pogovore iz Lukijana, Vumne Perpovésti in napósled Homilia in Euangelium Dominicae Duodecimae post Pentecosten). Iz tega tesnega pregleda je razvidno, koliko gradiva je g. Wiesthaler zbral v knjigi svoji. Slovníčarji bodo našli nekatero zlato zrno med obilim plevelom, kateri sevéda ni zrasel na njivi Vodnika samega; drugi čitatelji pa se bodo smijali marsikateremu zasoljenemu izreku Vodnika časnikarja in pratikarja, čegar dobrovoljni značaj se nam toli bistro zrcali v prozaških spisih njegovih.

Z „Dušeslovja“ II. zvezkom završuje dr. *Fr. Lampe* modroslovno delo, prvo te vrste v Slovincih. Pisati slovensko modroslovno knjigo ni lahko, ker je bilo treba ustvarjati obilo novih terminov; vendar bode priznal vsakdo, da se je g. pisatelj trudil pisati točno in zajedno poljudno, da umeje knjigo ne samó strokovnjak, nego vsak omikani Slovenec.

Ker itak v jedni prihodnjih številki prinesemo obširnejše poročilo o letošnjih knjigah, zadoščaj za sedaj ta pregled, čegar kratke poteze že pričajo dovolj, kakó resno izvršuje „Matičini“ odbor nalogo svojo in kakó neumorno skrbi za vsestranski razvoj znanstvene književnosti slovenske!

Družba sv. Mohorja. — Od srca nas veseli prelepi napredek, katerega opažamo leto za letom v družbi sv. Mohorja. Često se je že poudarjalo, da se smemo upravičeno ponášati z družbo, kakeršne nimajo zlepa tudi večji in bogatejši národje, in prav to moramo znova poudarjati tudi mi. Navzlic slabi letini, ki je lani trla kmeta našega, pomnožilo se je število Mohorjanov letos zopet za 2042 družabnikov, takó da šteje danes 48.084 družabnikov, kateri so prejeli okolo 285.000 knjig, in sicer knjig, v katerih dobode i preprosti i izobraženi Slovenec dôkaj zanimivega in poučnega berila. To je izvestno sijajen dokaz, koliko se čita po deželah slovenskih, mimo tega pa glasna priča, da preprosto naše ljudstvo ni toli neúko pismeni slovensčini, kakor nam to radi očitajo nasprotniki. — Letos razposlane knjige so nastopne: 1. Življenje Marije in sv. Jožefa IX. snopič iz peresa rajnega *Janeza Volčiča*, ki opisuje v lepi domači besedi trideset čestilcev Matere božje in sv. Jožefa; 2. A. M. Slomška Pastirski listi, zbral in uredil *Mihael Lendovšek*. Družbinega odbora ne moremo pohvaliti dovolj, da se je odločil izdavat i Slomškove spise. Prejšnji štirje zvezki Slomškovih spisov, katere je toli trudoljubivo uredil č. g. Lendovšek, niso prišli toliko v národ, kakor bi bilo želeti gledé na izborno vsebino; saj so se tiskali le v 2000 izvodi in bili dosti dražji od Mohorjevih knjig. Zató je zaslužno podjetje nekako zastajalo, ali sedaj se je nadejati, da izidejo do leta 1900, ko bodemo praznovali prvo stoletnico Slomškovega rojstva, vsa dela tega vélikega škofa, in da bode naš preljubljeni Anton Martin Slomšek znova rojen — v srcih vedno mu hvaležnega národa slovenskega. — Č. g. Lendovšek je v knjigi svoji priobčil 20 pastirskih listov Slomškovih in sicer postne liste in liste drugačne vsebine. Prepričani smo, da jih

bode preprosti národ naš čital in znova čital, in da bode prepričevalna beseda rajnega vladike vplivala prav takisto, kakor je svoje dni sezala v srce beseda propovednika, beročega te liste z lece cerkvene. — 3. Občna zgodovina za slovensko ljudstvo, XIV. snopič, spisal *Josip Starč*, kr. profesor višje realke v Zagrebu. Vseskozi zanimivo in korenito pisana zgodovina prof. Starčeta je toli dobro poznana v nas, da je nečemo hvaliti še posebe. Štirinajsti zvezek opisuje svetovno zgodovino od rusko-turške vojske leta 1828. do tretje dōbe novega veka (od leta 1848. do leta 1888). — 4. Domači živinozdravnik; za potrebe kmetskega stanč, spisal *Franjo Dulár*, živinozdravnik. Ta knjiga podaja v jako poljudni obliki dobrih nauk, katere bodo zlahka razumeli in — upajmo! — tudi uvaževali živinorejci slovenski. — 5. Slovenske večernice za pouk in kratek čas, 44. zvezek, podajajo obilo zanimivega in lepega berila iz peres znanih pisateljev slovenskih. *Dr. Ivan Kržanič* pripoveduje živo in dovtipno o štirinajst dnevnem potovanju širom sveta; *P. B. Velimir* priobčuje povest »Žganjár«, mračno ali žal, le preresečno sliko iz kmetskega življenja našega; *J. Vrhovec* pripoveduje o mutcih, *R. Čuček* razklada roditeljem, kolik zaklad je dobra vzgoja, *I. Steklasa* piše o ciganih, *J. Podboj* o slovenskem poštenjaku in vzornem gospodarji, *A. Koder* priobčuje »Škorčevo povest«, *J. St.* nekaj zgodovinskih povestic, *A. Benedik* pa nekoliko kratkočasnic in smešnic. Za pesniški del so poskrbeli gg. *J. M. Kržišnik*, *Janko Leban* in *J. Barč*. — 6. Koledar za leto 1891. Ta knjiga obseza poleg navadnih koledarskih stvari, imenika udov družbe sv. Mohorja in družbinega oglasnika 16 sestavkov pripovedne in poučne vsebine in nekaj pesniškega gradiva ter ima tudi nekoliko lično izvedenih podob. V koledarji beremo dve povesti: »Blagor usmiljenim«, spisal *J. M. Dravinjski* (ako se ne motimo, znan pisatelj slovenski) in »Ravna pot, najboljša pot«, spisal *Jožef Ant. Klemenčič* — sama po sebi dōkaj dobra povest, ali premehkotna in preobsežna za toli preprosto snov; dalje korenito razpravo o Mariboru iz peresa *dr. Jožefa Pajka*; prav tega pisatelja životopisne črtice o dr. Mihaelu Napotniku, knezu in škofu lavantinskem; dva životopisa o Davorinu Trstenjaku (spisala *dr. Jak. Sket* in *dr. Janko Pajk*) in životopis Jan. Krstnika Tomana, dekana in častnega korarja v Moravčah. Tudi čitamo prizor iz kmetskega življenja »Svoji k svojim«, katerega je priobčil *dr. Jožef Vošnjak*; menimo, da bode dobro rabil manjšim odrom po kmetih. — Prof. *A. Bezenšek* popisuje resnično dogodbo iz bolgarskega življenja pod turškim jarmom, katera nam kaže kar najživeje, kaj je prebil bratski naš národ za Turkov; *dr. Ivan Kržanič* poroča o katoliških misijonih, *Janez Bilec* piše o slovenskih drvarjih na tujem, *Ivan Lapajne* o slovenskih posojilnicah leta 1889., *F. Haderlap* nam razgrinja pogled po svetu, in končno čitamo poleg manjših stvari tudi jako umestni sestavek: »Poselski red« iz peresa *Janka B. K. Podravniškega*.

Zavedlo bi nas predaleč, ako bi hoteli o vseh teh knjigah in posamičnih sestavkih poročati obširneje; toliko vendar lahko rečemo, da dobro ustrezajo namenu svojemu; tudi jeziku ni očitati kaj posebnega. Po nekod sicer še vidimo stvari, katere bi utegnile marsikoga zbotiti v oči, vendar priznavamo zadovoljno, da družbin odbor vestno skrbi za lépo in v občje pravilno slovenščino. — Za prihodnje leto razpisuje odbor kakor po navadi dvestoindeset gld. za šest krajših izvirnih povestij, vsaki po 35 gld., ki obseza vsaj pol tiskane pole, in stoinštirideset gld. za štiri poučne spise razne vsebine, vsakemu po 35 gld., v obsegu pol tiskane pole. Rokopisi naj se pošiljajo družbinemu tajniku do dné 1. vélikega travna brez podpisanega imena; pisatelj naj svoje ime razločno zapiše na poseben (zapečaten) listič, v katerem naj zajedno naznani, ali želi rokopis, ako bode obdarovan ali vzprejet, nazaj ali ne. Prisojena darila se bodo izplačala na god sv. Mohorja dné 12. malega srpana leta 1891.